

عنوان کتاب: دین و زندگی چهارم

درس ۶: سنت‌های خداوند

موضوع: سنت چیست؟

- براساس تقدیرات الهی جهان دارای قانون‌مندی است که قرآن کریم از این قوانین به عنوان «سنت الهی» یاد کرده است.

- نتایج شناخت قوانین عالم: (۱) آشنایی با نشانه‌های الهی (۲) درک عظمت خالق آن‌ها (۳) بهره‌مندی از طبیعت

- نتایج شناخت قوانین زندگی انسان: (۱) تنظیم درست روابط انسان (با خود، دیگران، جهان و خدا)

(۲) هموار شدن راه رسیدن به کمال

- آیه: ﴿قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ﴾ ← پیش از شما سنت‌های رخ داد

فسیروا فی الارض ← پس در زمین بگردید

فانظروا کیف کان عاقبة المکذبین ← پس بنگرید که سرانجام تکذیب‌کنندگان چگونه بود

عنوان کتاب: دین و زندگی چهارم

درس ۶: سنت‌های خداوند

موضوع: سنت‌های زندگی انسان - امتحان و ابتلا

- یک سنت عام است.

- مرتبط با چگونگی و فرآیند رشد و کمال انسان است.

- عامل ظهور و بروز استعدادهای انسان است.

- هر کس که ایمان به خدا را اعلام می‌کند وارد آزمایش‌های الهی می‌شود.

- هر چه ایمان بیشتر باشد، آزمایش‌ها هم سنگین‌تر می‌شوند.

● امام صادق علیه السلام انما المؤمن ← به راستی که مؤمن

بمنزلة كفة الميزان ← به منزله‌ی کفه‌ی ترازوست

كلما زيد في ايمانه زيد في بلائه ← هر اندازه ایمانش افزوده شود امتحانش نیز سنگین‌تر می‌شود.

- پیروزی و شکست در این امتحان‌ها علت: (۱) جدا شدن انسان‌های خوب از بد (۲) تکامل انسان‌های خوب

(۳) خسران و عقب ماندگی انسان‌های بد، می‌شود

- پیروزی در هر امتحان کلید ورود به امتحان جدیدتری است.

- آیه: ﴿أحسب الناس أن يتركوا ← آیا مردم می‌پندارند رها می‌شوند

أن يقولوا آمنا ← همین که گویند ایمان آوردیم

و هم لا يفتنون ← و آزمایش نمی‌شوند؟﴾

● صرف بیان ایمان داشتن نافی آزمایش الهی نیست و ایمان حقیقی در بوته‌ی آزمایش معلوم می‌شود.

عنوان کتاب: دین و زندگی چهارم

درس ۶: سنت‌های خداوند

موضوع: سنت‌های زندگی انسان - امداد الهی

- یک سنت عام است.
- هر کس با اراده و اختیار خود یا راه حق را انتخاب می‌کند یا راه باطل را، در هر دو صورت ← شرایط برای او مهیا می‌شود تا در راهی که انتخاب کرده پیش رود.
- افراد حق‌گزین ← مورد لطف خدا قرار گرفته و به کمال می‌رسند.
- افراد باطل‌گزین ← خواهان دنیا هستند، پس آن را به دست می‌آورند و عواقب آن را در آخرت می‌بینند.
- اگر دنیا به آن‌ها رو می‌آورد ← نشانه‌ی مورد لطف خدا قرار گرفتن نیست ← چرا که از نعمات بی‌پایان الهی محروم مانده‌اند.

- آیه: ﴿كَلِمًا نَمِدَّ هُوَآءَ﴾ ← کمک می‌کنیم هم به اینان (نیکوکاران)
- و هُوَآءَ ← و هم به آنان (بدکاران)
- من عطاء رِبِّكَ ← از عطای پروردگارت
- و ما كان عطاء رِبِّكَ محظورا ← و عطای پروردگارت منعی ندارد

- خدا به تمام بندگانش (خوب و بد) نعمت می‌دهد، که این سنت امداد الهی است.
- خداوند یگانه ربّ عالم است و به همه نعمت می‌دهد ← بهره‌برداری از نعمت خدا به اختیار ما وابسته است.

عنوان کتاب: دین و زندگی چهارم

درس ۶: سنّت‌های خداوند

موضوع: سنّت‌های زندگی انسان – توفیق الهی

- سنت خاص است (مختص انسان‌های خوب و طالب حق)
- انسان سعی و تلاش می‌کند ← خدا هم با امداد خاص خود شرایط را چنان فراهم می‌کند که وی آسان‌تر به مقصد برسد.
- از جلوه‌های توفیق الهی ← نصرت و هدایت الهی به دنبال تلاش و مجاهدت
- انسان حق‌گرا خود را با نظام حق حاکم بر جهان هماهنگ کرده ← نظام خلقت به او کمک می‌کند هر قدمش نتیجه‌ی ده قدم را بدهد (معلول).

- آیه: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا
 - ← لنهدينهم سبلنا
 - ← و إن الله لمتعالمحسين
 - ← • امدادهای غیبی و هدایت معنوی و توفیق الهی
- کسانی که در راه ما تلاش می‌کنند
قطعاً راه‌های خود را به آنان می‌نمایانیم
و بی‌تردید خداوند همراه نیکوکاران است﴾

عنوان کتاب: دین و زندگی چهارم

درس ۶: سنّت‌های خداوند

موضوع: سنّت‌های زندگی انسان - املا

- سنت خاص است (انسان‌هایی که راه باطل را انتخاب می‌کنند).
- خداوند به آنان که راه باطل را انتخاب کرده و با حق دشمنی می‌کنند، مهلت و فرصت زندگی می‌دهد.
- این فرصت، وسیله‌ی غوطه‌ور شدن در تاریکی‌ها قرار می‌گیرد.
- این فرصت‌ها با اختیار خود انسان‌ها به صورت بلا‌ی الهی تجلی می‌کند و بار گناه آنان سنگین می‌شود.
- نام دیگر این سنت امهال است.

←	﴿و لا یحسبنّ الذّین کفروا	آیه:
←	أئما نملی لهم	آنانی که کفر پیشه کردند، تصور نکنند
←	خیر لأنفسهم	اگر به آنان مهلت می‌دهیم (معلول)
←	أئما نملی لهم	به نفع آنها است
←	لیزدادوا ائما	فقط به این خاطر به آنان مهلت می‌دهیم
←	و لهم عذاب مهین	که بر گناهان خود بیافزایند (علت)
←		در حالی که عذابی خوارکننده برای آنها است.﴾

● طول عمر کافران ملاک نعمت بر آنها نیست.

● کافران، مهلت داده شده را نشانه‌ی استحقاق می‌دانند در حالی که علت آن افزایش گناهانشان است.

عنوان کتاب: دین و زندگی چهارم

درس ۶: سنت‌های خداوند

موضوع: سنت‌های زندگی انسان - استدراج

- سنت خاص است (انسان‌هایی که راه باطل را انتخاب می‌کنند).

- استدراج = سنت املا یا امهال (مهلت دادن) + افزودن بر امکانات گمراهان

← گمراهان با استفاده از این فرصت و امکانات و با اصرار خود بیشتر در فساد فرو می‌روند و قدم‌به‌قدم از انسانیت دور می‌شوند و

به تدریج به سوی هلاکت ابدی پیش می‌روند.

- استدراج، حالت درجی حرکت به سوی عذاب الهی است.

- آیه: ﴿وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

سندرجهم

من حيث لا يعلمون

و املی لهم

إن كيدي متين

• خداوند گناهکاران را غرق نعمت می‌کنند، به آن‌ها مهلت می‌دهد و با عذاب آن‌ها را خوار می‌کند.

• تکذیب آیات الهی و عدم توبه به عذاب تدریجی و هلاکت می‌انجامد.

عنوان کتاب: دین و زندگی چهارم

درس ۶: سنت‌های خداوند

موضوع: سنت‌های زندگی گانسان – تفاوت در پاداش و کیفر

– خدا کار بد را با عدل خود جزا می‌دهد.

– خدا کار خوب را با فضل خود پاداش می‌دهد.

– آیه:

﴿من جاء بالحسنة﴾

←

هر کس نیکی آورد

فله عشر امثالها

←

پس برای او پاداش ده برابر آن است

و من جاء بالسيئة

←

و هر کس بدی آورد

فلا يجزي إلاً مثلها

←

پس جز مانند آن کیفر نخواهد دید

و هم لا يظلمون

←

و به آنان هرگز ستم نخواهد شد.﴾

• عامل تفاوت میان پاداش و کیفر فضل خدا است.

عنوان کتاب: دین و زندگی چهارم

درس ۶: سنت‌های خداوند

موضوع: سنت‌های زندگی انسان - تأثیر نیکی یا بدی در سرنوشت

- فرد:

● زندگی ما به شدت تحت تأثیر رفتارهای ما است ← مثال ۱: طول عمر با گناه رابطه‌ی معکوس و با نیکوکاری رابطه‌ی مستقیم دارد.

■ امام صادق علیه السلام: من یموت بالذنوب اکثر ممّن یموت بالأجال

و من یعیش بالإحسان اکثر ممّن یعیش بالأعمار

مثال ۲: دعا سبب خوبی و مانع بدی است ← به شرط آن‌که با شرایط واقعی انجام شود و در نهایت به ضرر ما نباشد.

- اجتماع:

به سمت خوبی برود ← درهای رحمت الهی را به سوی خود می‌گشاید

به گناه آلوده شود ← به برخی عذاب‌ها گرفتار می‌شود.

● اگر جامعه

اگر مردم شهرها ایمان آورده

و به تقوا گراییده بودند

همانا برایشان می‌گشودیم برکاتی از آسمان و زمین

ولی تکذیب کردند، پس آنان را گرفتار ساختیم

به کیفر آن‌چه کسب کردند. ﴿

● آیه: ﴿و لو أنّ أهل القرى آمنوا

و اتقوا

لفتحنا علیهم برکات من السماء و الارض

و لكن کذبوا فأخذناهم

بما كانوا یکسبون

● ایمان و تقوا لوازم گشایش برکات الهی هستند.

● گرفتاری به عذاب یا گشوده شدن رحمت وابسته به اختیار آدمی است.